

vati dvakratno obsojenega človeka za predstavnika naše države pri čehoslovaški vladi?

Ker je, gospod predsednik, znano po celotni svet, da mrzite laž in ljubite resnico za ceno svojega življenja, sem uverjen, da mi boste v pismenem odgovoru dali zadovoljivo vest o tej zadevi. — Hud udarec za ponosne in prezirljive „politike“ okoli slabostojne stranke! Našim čitateljem pa priporočamo, da o tej zadevi dobro premišljajo.

Naši romarji pri Mariji Pomagaj.

Cerkvena slovesnost.

Slovenskim Stajercem se je slovi- ta boja pot k Mariji Pomagaj na Brezju zelo vzbujala. Krvava vojska leta 1914 je ukinila romanje pobožnih Slovencev iz Stajerske na Brezje. Na splošno željo je mariborska Kršč. soc. zveza pod vodstvom neumorno delavnega ravnatelja Cirilove tiskarne g. dr. Jerovška dne 11. julija t. l. zopet popeljala verne Slovence in Slovenke iz zelene Stajerske na divno Gorenjsko. Romarjev se je prijavilo toliko, da se jih več stotin ni moglo sprejeti. Južna železnica, dasiravno nam je šla s polovično vožnjo in sploh na roko, romarskemu odboru ni mogla za posebne vlake dati na razpolago dovolj osebnih vozov, tako da so se morali žal nekateri romarji voziti v tovarnih vozovih. Iz Maribora je ponedeljek zjutraj, dne 11. julija peljal prvi osebni vlak okoli 1300 in iz Celja drugi posebni vlak okoli 1200 romarjev iz vseh delov Slov. Stajerja na Gorenjsko. Vodstvo prvega vlaka je bilo v rokah dr. Jerovška, drugi vlak pa je vodil č. g. Marko Krajnc. Med romarji je bilo okoli 30 dušnih pastirjev. Navzoči so bili tudi poslanci: dr. Hohnjec, Roškar, Brodar in Stanonik.

Na Brezje smo dospeli okoli 4. ure popoldne. Oo. frančiškani so nas sprejeli slovesno zunaj Brezja. Z zastavami na čelu in glasno molitvijo rožnega venca smo vkorakali v Marijino svetišče. Cela vas je bila v zastavi. Gorenjci so nas radostno pozdravljali.

Takoj po prihodu na Brezje je stopil na prižnico č. g. Fr. Hohnjec, (bral poslanca dr. Hohnjeca), župnik v Čadramu. Mladi govornik je v temeljitem in vznesenem govoru slavil Marijo Pomočnico. Priprosto ljudstvo, kakor tudi številni izobraženci so bili prijetno presenečeni vsled res izbornih, temeljitih in v srce segajočih izvajanj mladega cerkvenega govornika. Mirno lahko zapišemo, da smemo pristevati g. župnika Hohnjeca med prve cerkvene govornike lavantinske škoije. Drugo pridigo zvečer je prevzel splošno znani cerkveni propovednik č. g. Gomilšek, župnik od Sv. Benedikta. Tudi njegova proslava Marije, kraljice Slovencev, je segala vsem globoko v srce. Župnik Hohnjec je vodil nato slovesne večernice in najde se lepo versko manifestacijo — rimsko procesijo. Cudovito lep je bil prizor, ko se je v prvih nočnih urah razvila v smeri proti Triglavu več tisoč glav broječa množica vernih Slovencev in Slovenk z lučnicami v rokah. Glasno pevanje litanij in cerkvenih pesmi je donelo tje gor v skalnate višine gorenjskih gor.

Spovedovanje romarjev se je vršilo do 11. ure zvečer. Skoraj celo noč so proti nebu donele v svetlučnem glasne molitve in lepe cerkvene pesmi. Pohvalno moramo omeniti, da so nam vrtili Brezjo glede prenočišč in glede postrežbe šli prijateljski na roko. Posebno zahvalo pa zaslužijo seveda delavci oo. frančiškani na Brezju.

V jutro, dne 12. julija so verniki že od 12. ure naprej zopet opravljali svoje romarske pobožnosti. Ob 2. uri so se začele v svetlučnem sv. maše in obhajanje vernikov, ki je trajalo v malih presledkih skoraj do 11. ure. Ob 5. uri zjutraj je č. g. Evald Vračko, župnik iz St. Ilje v Slov. gor. v dobro zamisljenem in po njegovi stari navadi navdušenem govoru opisoval Marijo kot našo mater.

Politično zborovanje.

Po končanih cerkvenih slovesnostih se je vršil na lepem in velikem prostoru zunaj pred cerkvijo političen shod-naše Slovenske ljudske stranke,

kakor si ga veličastnejšega niti predstavljati ne moremo, kajti prisostvovala mu je tritisočera množica ljudstva iz vseh stanov, moške in mladeniči, žene in mladenke, ki so napolnile ogromni prostor pred cerkvijo. Političen shod je otvoril in mu predsedoval naš kranjski kmetski poslanec g. Stanonik.

Kot prvi je govoril član Jugosl. kluba naš narodni poslanec dr. Hohnjec. V živih in prepričevalnih besedah nam je orisal politične boje naših poslancev v konstituenti, zlasti borbo za dobro in pravično ustavo, ki bi naj bila temelj za razvoj naše mlade in lepe države, katero ljubimo in smo ji udani iz člega srca. Poslanec Jugoslovanskega kluba se niso ustrašili nobenih ovir in nobenih težkoč, le da bi nam priborili avtonomijo in tako ustavo, ki bi po možnosti zadovoljila vsa tri plemena v naši državi. V tem težavnem boju so nam vpadli v hrbet samostojneži ter nas izdali, ker so bili od vlade podkupljeni. (Ogorčeni medklici: Fej izdajalec samostojnežem!) Podkupljeni so bili za težke milijone muslimani, liberalci in zlasti naši samostojneži, ki so na vsakem shodu povdarjali, da zahtevajo avtonomijo Slovenije ter da se bodo zavzemali za pravično ustavo. Toda svojo dane obljube pred in za časa volitev v konstituento so pojedli v tem hipu, ko so prišli v Beograd, ko so vstopili v vlado in je eden njihovih poslancev postal minister, drugi podpredsednik zbornice itd.

To so tisti podkupljeni samostojneži, ki so nas pri glasovanju za ustavo izdali ter glasovali za ustavo, ki ni prinesla Slovincem in Hrvatom zaželjene avtonomije, za ustavo, ki nam je prinesla zloglasni „kanceljapagraf“, katerega ne pozna nobena druga ustavna država na celotni svet. Ustava, katere nam je bila vsiljena, je krivična in katoliški cerkvi skrajno sovražna, kajti napravila je katoliško Cerkev za sužnja države. Toda katoliška Cerkev ni bila nikdar in tudi nikdar ne bo sužnja države, in mi se bomo borili do zadnje kapljice krvi za pravice in za prostost katoliške Cerkve in za tako ustavo, ki bo zadovoljila vsa tri plemena v državi. Napačno bi bilo misliti, da pri tem zadene kaka krivda Srbe, ne, srbski kmet je ravno tako dober, kakor je naš slovenski ali hrvatski, ampak krivci so tisti od ljudstva izvoljeni brezvestni poslanci, ki so nam zvarili tako slabo ustavo. Ustavi, kakor nam je bila s pomočjo demokratov in podkupljenih samostojnežev vsiljena, se bomo zaenkrat pokorili, ker se ji moramo pokoriti, toda že sedaj napovedujemo boj tej krivični ustavi z vsemi postavno dovoljenimi sredstvi. In v tem pravičnem boju nam bo Bog pomagal. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje in odobravanje!)

Za njim je govoril naš kmetski kranjski poslanec Stanonik, ki je istotako v živih besedah orisal boje poslancev Jugoslovanskega kluba za avtonomijo in za pravično ustavo. Z groznimi besedami je ožigosel izdajalsko postopanje samostojnežev v konstituenti, to je tistih samostojnežev, katere je izvolilo slovensko ljudstvo in ki so, podkupljeni za težke milijone, za ministrske stolce, za podpredsedniško mesto in za druga mastno plačana mesta glasovali za vsiljeno nam krivično ustavo in dobili zato še celo odlikovanje iz Beograda.

Ti plačani in podkupljeni izdajalci so hlapci osebne vrste. Doma in na shodih so posebjali ljudstvu, da se bodo borili za avtonomijo, za pravično ustavo in za svobodo katoliške Cerkve, doma so se delali silno pobožne in verne, povdarjali so povesbo, da niso proti katoliški Cerkv in duhovnikom, toda ko so prišli v Beograd so postali čisto drugačni. Vlada jih je podkupila in snedli so vse svoje obljube. Glasovali so proti avtonomiji, glasovali so za zloglasni „kanceljapagraf“, ki bi naj dal naši duhovščini nagobčnik na usta, in glasovali so za utesnitev katoliške Cerkve, kajti noben katoliški škof bi ne smel brez dovoljenja ministra, to je neposredno, občevati s poglavarjem katoliške Cerkve v Rimu. Ti samostojneži, katere je poslalo preslepljeno slovensko ljudstvo v Beograd, so z najgršimi psovskami obkladali naše šole in duhov-

ščino in komaj in še predno je kak naš poslanec SLS začel govoriti v konstituenti, so izšli nanj cele golide njihove smrdljive gnojnice, niso se pa vstrahali nobene. Se tako gnušne ter grde psovke, hrulili in vpili so kakor razjarjeni divjaki iz Afrike, le da bi onemogočili govor kakega našega poslanca. (Klici silnega ogorčenja.)

Ustavo imamo in se ji moramo ukloniti, toda obljubljamo, da se bomo proti tej krivični in slabi ustavi borili z vsemi postavnimi sredstvi.

Pozivam slovensko ljudstvo, da ob priliki prihodnjih volitev v drž. zbor s kroglemi v rokah temeljito obračuna s samostojneži-izdajalci našega naroda, da niti eden ne pride več v Beograd, kajti naš posten in veren slovenski narod odklanja hinavstvo ter izdajstvo samostojnežev. (Dolgotrajno viharo ploskanje in živje-klici.)

Nato nastopi vodja romarjev č. g. dr. Jerovšek ter pojasni, da nam državna železnica ni hotela dati ne polovične vožnje in ne vsaj nekaj osebnih vozov. Pač pa je rada sprajela od romarjev okoli 130.000 K.

Za njim je govoril posestnik g. Mlinar iz Lake o raznih gospodarskih zahtevah našega slovenskega ljudstva.

Veselo pozdravljen je nato nastopil predsednik Jugoslovanske kmetke zveze, narodni poslanec Brodar iz Kranja. Poslanec je, kakor poprej njegov tovariš Stanonik, ostro bčal izdajalsko postopanje samostojnežev v Beogradu, ki so prodali toli zaželjeno slovensko samoupravo za srbski centralizem. Pozival je celokupno slovensko ljudstvo, naj se združi v Slovenski ljudski stranki, oziroma v Kmetički zvezi v najodločnejši odpor proti škodljivcem in izdajalcem slovenskega ljudstva.

Nato je predsednik zaključil nad vse sijajno in slovesno zborovanje, na katero je vlada poslala komisarja, da bi nas kontroliral, kaj govorimo. Je žalosten odšel.

Popoldne sta oba romarska vlaka odpeljala v popolnem redu in brez kakšne neugode domov na Slov. Stajersko. V Ljubljani je bil večurni odih. Romarji so po večini izrazili željo, da bi se tudi prihodnje leto priredilo slično romanje na Brezje, ki pa bi naj dalo vsem romarjem priliko, da vsaj za 1/2 dneva lahko obišejo rajskolepi Bled.

Naši društveni domovi.

Kakor ne more obstojati družina brez doma, tako se naše organizacije ne morejo razviti do popolnosti brez društvenih domov. Naša društva so navažno potisnjena v kakšne kurnike, kjer se ni mogoče gibati, ali pa imajo svoje prostore celo v krčmi. Mnogo si člani naših društev ubijajo glave, kako naj pridejo do lastnega doma. Prve je potrebno, da ima društvo, ki si hoče zidati svoj dom, nekaj navdušenih in izvežbanih članov, ki bodo skrbeli za življenje v bodočem domu, — drugi pa mora imeti svoj društveni dom ali vsaj košček društvenega prostora.

„Društveni dom“, že beseda sama na sobi znači, kakšnemu namenu naj to poslopje služi! Društva imajo tu v njem svoje bivališče, svoje domovanje, ker za ne obstojajo samo iz pravil, iz poslovnih knjig in papirjev, ampak predvsem iz članov, je društveni dom v resnici dom vseh članov, kar bi v resnici naj tudi bil. Ni dovolj, da imamo v domu razne pevske in druge vaje ter od časa do časa kakšno veselico, ampak ljudsko, družinsko življenje se mora oživeti v njem. Vse, kar nam plemenitega ponujajo razna druga zbirališča, vse se mora uvesti v naš društveni dom. Poštena zabava, kakor n. pr. poštene gledališke igre, pevske prireditve itd., vse to mora nuditi ta društveni dom. Skrbeti mora, da se nadi vsakomur v društvenem domu lepa zabava, nego v krčmi, ker le na ta način bomo dosegli, da iztrgamo ljudi zopet iz gostilniškega in jih uvedemo v društveno življenje.

Posebna skrb pa moramo polagati na to, da dobi šolski naraščaj v domu dovolj različne zabave in pouka. Ti otroci naj imajo v domu poseben prostor in naj bodo vedno pod nadzorom voditelja, ki se mora v to svrdo jobčiti. Biti pa mora dober vzgojitelj,

ki na vsi pozornost obrača na vzgojo dobrih značajev. Ob nedeljah naj se po možnosti vrše v domu kratka predavanja. Udeležba bodi obvezna.

Predavanja naj bodo zanimiva in kratka, poljsi malo in večkrat, ker z dolgotrajnimi predavanji se doseže le to, da nestrpnost, ki nastane, pokvari ves vs. Naj bodo pa vedno na koncu zabave ali iger, da bo vtis posamezniku ostal in da bo o njem tudi sam razmišljal. — Fantje, dekleta in naraščaj, naj se pridno vadi v petju, igrah, tamburanju in telovadbi.

Slov. ki se pridobi pri teh vajah, naj se uporabi pri prireditvah, ki naj se vrše večkrat. Skrbeti je treba, da so te prireditve zanimive, z raznovrstnim vzporedom: enkrat igra, drugič petje, tamburanje itd.; enkrat nastopajo otroci, drugič dekleta, enkrat fantje, drugič zopet vsi skupaj, sploh naj se vplesteva raznovrstnost, ki najupesuje pobija enoličnost in naveličanost udeležencev. Prireditve naj bodo brez vstopnine.

Zimske dneve, posebno večere, po rabimo oleg raznih vaj tudi za to, da uvedemo kak tečaj, bodisi knjižgovaški, gospodinjški, govorniški, telovadski, gospodarski, pevski, godbeni itd. K tem tečajem, ki naj bodo dobro pripravljeni, pritegnemo vse člane. Glavno pa je, da se nekaj ljudi resno zavzame temu delu, da sami sebe neumeče no izobražujejo in to izobražbo pri tem delu porabijo. Posamezni odborniki si naj razdelijo dele in naj se vsak v svoji stroki temeljito uri in vežba, da mu bo omogočeno, učiti tudi druge. Ako bomo v domove uvedli te naše dela, bomo prepričani, da uspešni ne izostanejo. Dobro može in mladenec spravimo s tem iz gostilen, zapeljivost liberalizma bo uničena in v nekaj letih dobimo zdrav, nepokvarjen naraščaj! Kako naj bo društveni dom uražen, kako naj ga postavimo in kam, a posebno pa, kako naj dobimo sredstva za zgradbo, o tem pa v kratkem več! Bog živi!

Politični ogled.

Kraljevina SHS. V naši visoki beograjski politiki je še vedno zastoj. Večina ministrov se spreha po naši širni kraljevini, Pašić je nekaj dni marodiral na žolčnih kamnih, a je sedaj v toliko okreval, da se bo lahko odpeljal nekam na letovišče. Kar je ministrov v Beogradu, so se pečali in prerekali radi imenovanja kraljevih namestnikov za razne upravne oblasti, ki jih bodo sedaj po novi ustavi vpeljali mesto poprejšnjih pokrajinskih vlad. Kdo vse je že imenovan kraljevim namestnikom, poročamo na drugem mestu. Več kot politika zanima sedaj vladne politične kroge pogon za komunisti, katere dolžijo, da niso samo udeleženi na napadu na regenta, ampak, da so hoteli celo strmoglaviti celotni družabni red in državo samo. Glede naše edine kaj vredne baroške luke, ki bi nam morala pripasti po rapalski mirovni pogodbi, se javno piše, da nam jo je g. Pašić zmešetaril pod italjansko vrhovno oblast in bomo mesto Baroša dobili Skader. Zastopniki naše države in italjanske se že zopet pogajajo v Beogradu radi trgovinskih zvez med našo kraljevino in Italijo. Te dni so se pogajali radi plovbe po morju, ribolova in prevoza blaga. Celotno časopisje poroča, da pride na Hrvaško in v Slovenijo največji srbski prijatelj Slovencev in zagovornik slovenske avtonomije Stojan Protič, ki bo prirejal v družbi naših in hrvatskih politikov shode.

Avstrijski državni kancler je podal v odseku za zunanje zadeve izjavo, v kateri je naglasil, da se bo Avstrija trudila, da stopi v kar najozji prijateljski stik z vsemi sosednimi državami in bo postala potom prijateljskih zvez steber reda in miru v Evropi.

Gornješlezjsko sporno ozemlje, katerega so zopet zasedli zavezniki in pomirili med seboj se ravsačote Nemce in Poljake, bomo menda v kratkem zopet postalo torišče nove vstaje. Poljske dobrovoljce je namreč sprejelo Poljakom naklonjeno gornješlezjsko prebivalstvo kot hlapce, ki so poskrili in zakopali orožje, da ob pravem času sledijo klicu svojih voditeljev in iztrgajo Nemcem Gornjo Slezijo.

Turki poročajo, da so pošteno zopet naklestili Grke v Mali Aziji. Za posest Carigrada se bojijo Angleži, ker